

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 160/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. marca 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] zastúpeného advokátkou JUDr. Ivanou Halahijovou, advokátska kancelária, Vazovova 9/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracoviska Banská Bystrica, sp. zn. 3 Tp 7/2016 zo 4. mája 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 3 dohovoru uznesením Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“), sp. zn. 3 Tp 7/2016 zo 4. mája 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej protizločineckej skupiny v Bratislave (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 z 2. mája 2016 vznesené obvinenie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. c) a ods. 4 písm. b) a c) Trestného zákona s poukázaním na § 140 písm. c) a § 141 Trestného zákona.

3. V tejto trestnej veci bol sťažovateľ uznesením špecializovaného súdu sp. zn. 3 Tp 7/2016 zo 4. mája 2016 vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

4. O sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu špecializovaného súdu o jeho vzatí do väzby rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016 tak, že ju ako nedôvodnú zamietol.

5. Sťažovateľ je presvedčený, že v jeho prípade *„absentuje materiálna podmienka väzby, ktorou je dôvodnosť vzneseného obvinenia... Zo samotného uznesenia o vznesení obvinenia ako aj z doposiaľ zabezpečených dôkazov v prípravnom konaní, predovšetkým z výsluchov jednotlivých obvinených a svedkov nevyplýva, na základe akých konkrétnych skutočností dospel vyšetrovateľ k predmetnému záveru. Výpoveď spolupracujúceho svedka nemôže byť dostatočným dôvodom ani len na vyslovenie podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, najmä keď je v rozpore s ostatnými výpoveďami.“*

6. Pozornosť ústavného súdu sťažovateľ upriamil aj na skutočnosť, že pokiaľ išlo o skutok v bode 7 uznesenia o vznesení obvinenia, tak *„pre identický skutok bolo... vznesené obvinenie“* iným fyzickým osobám (spoluobvineným), avšak *„prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I.. predmetné uznesenie zrušil a uložil vyšetrovateľovi, aby vo veci znovu konal a rozhodol. S poukazom na obsah uznesenia o zrušení uznesenia o vznesení obvinenia predmetné uznesenie neobsahuje tak závažné skutočnosti, ktoré by v dostatočnej miere mohli napĺňať zákonné znaky trestného činu vydierania podľa § 189 Trestného zákona. Takisto je sporná aj otázka spôsobenia údajnej škody, nakoľko konaním obvinených osôb nemohla byť spôsobená škoda, ktorá bola vyčíslená ako dôsledok obchodných sporov. Konaním obvinených preto nebola naplnená skutková podstata trestného činu vydierania podľa § 189 Trestného zákona po subjektívnej ani objektívnej stránke.“* Podľa názoru sťažovateľa *„s uvedeným dôvodom, pre ktoré bolo zrušené pôvodné uznesenie o vznesení obvinenia... sa vyšetrovateľ nevysporiadal a preto nemožno považovať uznesenie o vznesení obvinenia za dôvodné a zákonné. Aj naďalej platí - predovšetkým vo vzťahu k obvinenému [REDAKOVANÉ], že jeho konanie, tak ako je mu kladené za vinu, nenapĺňa objektívnu stránku trestného činu vydierania, nakoľko nemožno ustáliť, že by iného nútil násilím, hrozbou násilia, alebo hrozbou inej ťažkej ujmy, aby niečo konal, opomenul alebo trpel.“*

7. Ďalej sťažovateľ uvádza, že „Zo žiadnych zabezpečených dôkazov nevyplýva, že by... mal a mohol akokoľvek ovplyvňovať vyšetrowanie. Pokiaľ ide o jeho osobu, pôvod jeho príjmu nie je sporný a nepochádza z trestnej činnosti... Skutok kladený mu za vinu sa mal stať v roku 2011 a teda od údajného spáchania skutku až do jeho zadržania uplynulo 5 rokov, počas ktorých v trestnej činnosti nepokračoval. Ide pritom o osobu, ktorej pobyt je známy, nikdy nebol trestaný a žije usporiadaným životom.“.

8. Tvrdí, že „Z obsahu napadnutého uznesenia o vzatí do väzby nevyplýva... žiadne konkrétne konanie..., ktoré by odôvodňovalo obavu, že... bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať obťažovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil, resp. že bude pokračovať v trestnej činnosti. Práve naopak odôvodnenie rozhodnutia o vzatí do väzby je založené na základe abstraktnej úvahy súdu. Zároveň sa Špecializovaný trestný súd nezaoberal argumentáciou obhajoby prezentovanou na verejnom zasadnutí..., čím zasiahol do jeho práva na obhajobu.“.

Z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nemožno ustáliť, akým spôsobom hodnotil argumentáciu sťažovateľa vyslovenú v podanej sťažnosti a z akých konkrétnych dôvodov sa s podanou sťažnosťou nemožno stotožniť, čím zasiahol do jeho práva na obhajobu.“.

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že základné právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, základné právo na obhajobu zaručené v čl. 50 ods. 3 ústavy, právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 1 dohovoru a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 3 dohovoru boli uznesením špecializovaného súdu sp. zn. 3 Tp 7/2016 zo 4. mája 2016 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016 porušené. Zároveň požadoval zrušiť napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, vysloviť, „že je tu dôvod na okamžité prepustenie obvineného z väzby na slobodu“, a priznať mu náhradu trov v konaní pred ústavným súdom.

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

12. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

15. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených v čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 dohovoru uznesením špecializovaného súdu sp. zn. 3 Tp 7/2016 zo 4. mája 2016 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016, ku ktorému malo dôjsť tým, že sa označené všeobecné súdy „*podrobne nezaoberali dôvodmi vznesenia obvinenia, neodôvodnili dôvod väzby konkrétnym konaním na strane obvineného a zároveň sa tak Špecializovaný trestný súd ako ani Najvyšší súd Slovenskej republiky nezaoberali argumentáciou sťažovateľa, pre ktorú sťažovateľ navrhoval, aby Špecializovaný trestný súd rozhodol, že ho do väzby neberie a prepustil ho na slobodu, resp. dôvodmi podanej sťažnosti voči rozhodnutiu o vzatí obvineného do väzby.*“.

16. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

17. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...

18. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

19. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom;

b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom;

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán;

e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

20. Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

d) vylúčať alebo dať vylúčať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;

e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

**K namietanému porušeniu označených práv uznesením špecializovaného súdu
sp. zn. 3 Tp 7/2016 zo 4. mája 2016**

21. V súvislosti s namietaným porušením sťažovateľom označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom postupom a uznesením špecializovaného súdu ústavný súd zdôrazňuje, že jeho právomoc podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity.

22. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

23. Sťažovateľ mal právo podať proti napadnutému uzneseniu špecializovaného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, sťažnosť (čo aj využil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016

25. V súvislosti so sťažovateľom namietaným porušením práv zaručených v čl. 5 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že jediným na jeho prípad aplikovateľným ustanovením označeného odseku tohto článku je písmeno c), keďže je už na prvý pohľad evidentné, že nešlo o žiadnu z eventualít uvedených v ustanoveniach pod písm. a), b), d), e) ani f) čl. 5 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto považoval ako práva, ktorých sťažovateľ porušenie namietal, práva zaručené v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

26. Ako už bolo uvedené, v zmysle ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

27. Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, obdobne I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

28. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či mal, resp. nemal byť sťažovateľ vzatý do väzby. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnými otázkami podstatnými pre rozhodnutie o osobnej slobode sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

29. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05).

30. Opierajúc sa o tieto východiská posudzoval ústavný súd sťažnosť sťažovateľa.

31. Sťažovateľovi bolo vyšetrovateľom vznesené obvinenie pre tieto skutky:

«1) od doposiaľ presne nezisteného obdobia minimálne však od 90tych rokov dvadsiateho storočia pôsobí prevažne na území [REDAKOVANÉ] kraja ako aj na ďalších doposiaľ nestotožnených miestach na území Slovenskej republiky zločinecká skupina, ktorej členovia sa v rámci svojho pôsobenia označujú ako „[REDAKOVANÉ]“, kde od presne nezisteného obdobia, minimálne však od smrti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]..., pôsobí v štruktúre skupiny na najvyššej riadiacej úrovni doposiaľ nestotožnený páchatel' vystupujúci pod prezývkou „[REDAKOVANÉ]“ alebo „[REDAKOVANÉ]“, ktorý riadi, koordinuje a usmerňuje činnosť jemu podriadených, v hierarchickej štruktúre zločineckej skupiny nižšie postavených členov zoskupených do menších podskupín - tzv. vetiev zločineckej skupiny „[REDAKOVANÉ]“ (ďalej len „vetvy“), ktoré v rámci celej štruktúry zločineckej

skupiny fungujú a vykonávajú svoju činnosť samostatne, nezávisle jedna na druhej a ktorých členovia sa taktiež označujú ako „[REDAKOVANÉ]“ a sú v hierarchickej štruktúre skupiny podriadení osobám na prvom stupni riadenia zločineckej skupiny, ktoré priamo podliehajú osobe pod prezývkou „[REDAKOVANÉ]“ resp. [REDAKOVANÉ], pričom jednou z takýchto osôb je obvinený [REDAKOVANÉ] prezývaný „[REDAKOVANÉ]“ alebo „[REDAKOVANÉ]“, ktorý sa po smrti [REDAKOVANÉ] v presne nezistený deň, minimálne však od roku 2006 postavil na žiadosť osoby pod prezývkou „[REDAKOVANÉ]“ alebo „[REDAKOVANÉ]“ do vedenia jednej z vetiev zločineckej skupiny „[REDAKOVANÉ]“ ako jej „šéf“ v záujme zachovania celistvosti a existencie zločineckej skupiny, ohrozenej činnosťou a pôsobením ďalších zločineckých skupín v rámci tzv. „podsvetia“, pričom ako územné teritórium pre páchanie trestnej činnosti obvinenému [REDAKOVANÉ] vyčlenila doposiaľ nestotožnená osoba pod prezývkou „[REDAKOVANÉ]“, alebo „[REDAKOVANÉ]“ oblasť tzv. „maďarov“, teda oblasť juho - západného územia Slovenskej republiky, s maďarsky hovoriacim obyvateľstvom, a to predovšetkým okolie [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], na ktorom území obvinený [REDAKOVANÉ] koordinuje a usmerňuje činnosť jemu podriadených, v hierarchickej štruktúre jeho vetvy nižšie postavených členov, ktorí plnia jeho osobou zadané pokyny a činnosť vykonávajú s jeho výslovným súhlasom a vedomím, po odsúhlasení tzv. „modus operandi“ trestnej činnosti pred spáchaním trestného činu a rozdelení úloh medzi jednotlivých členov patriacich do riadiaco - výkonných zložiek a výkonných zložiek vetvy na nižších stupňoch riadenia, pričom obvinený [REDAKOVANÉ] už následne nevykonáva žiadne čiastkové činnosti a úlohy a je mu ostatnými členmi vetvy odovzdávaný len podiel z výnosov z trestnej činnosti, pričom fyzickou ochranou jeho osoby je minimálne od roku 2007 poverený člen jeho vetvy, a to obvinený [REDAKOVANÉ] prezývaný [REDAKOVANÉ] ako člen patriaci do výkonnej zložky vetvy, v ktorej sa na prvom stupni riadenia, ako členovia riadiaco - výkonnej zložky nachádzajú:...»

a

«7) poškodený..., ako predstaviteľ spoločnosti [REDAKOVANÉ] po tom, čo sa domáhal splatenia pohľadávky vo výške minimálne 224.600,- EUR za tri kusy motorových vozidiel tzv. „prémiových značiek“ bol obvineným [REDAKOVANÉ], obvineným [REDAKOVANÉ] a obvineným [REDAKOVANÉ] v presne nezistený deň na jar v roku 2011 pod zámienkou osobného stretnutia a vyriešenia pohľadávky vylákaný na parkovisko

pri [REDACTED] na [REDACTED] prostredníctvom ďalšieho člena vetvy obvineným [REDACTED], ktorý poškodeného nútil k nastúpeniu do jeho osobného motorového vozidla značky [REDACTED], ev. č.: [REDACTED] bez uvedenia cieľa ich cesty, pričom už v predchádzajúcom období obvinený [REDACTED] v súvislosti s vyriešením pohľadávky nútil poškodeného podpísať príjmové pokladničné doklady k neexistujúcim platbám s vyjadrením, že ak to nepodpíše budú z toho „problémy“, čo poškodený vtedy odmietol, na čo po nesúhlasnom prejave poškodeného na parkovisku pri [REDACTED] odprevadil obvinený [REDACTED] poškodeného motorovým vozidlom do tetovacieho štúdia na [REDACTED] v [REDACTED], kde na poškodeného v opustenej miestnosti už čakal obvinený [REDACTED] s ktorým sa už poškodený stretol na benzínovej pumpe [REDACTED] v súvislosti s riešením pohľadávky a ktorý mu vtedy uviedol citujem: „Že on v rámci ich skupiny pôsobí ako vraždár, že on robí v rámci ich skupiny také veci“ spolu s obvineným [REDACTED] a obvineným [REDACTED], ako aj s ďalšou doposiaľ nestotožnenou osobou mužského pohlavia, pričom hneď po vstupe poškodeného do miestnosti a zatvorením dverí obvineným [REDACTED] sa obvinený [REDACTED] osopil na [REDACTED] s tým, že citujem: „Čo od nás chceš, čo toľko otravuješ za peniaze, my sme Ti neni nič dlžní a toto si ja neželám, ja som už bol raz postrelený, a to sa môže stať hocikomu a teda aj Tebe a nechcem, aby sa toto celé skomplikovalo“, na čo poškodený oslovil obvineného [REDACTED] s tým, že citujem: „Ty dobre vieš, že tie autá nie sú vyplatené“, pričom obvinený [REDACTED] zareagoval citujem: „My máme v účtovníctve všetko v poriadku a doklady máme podpísané a všetko uhradené a Ty budeš mať ešte len problémy, lebo som na Teba podal trestné oznámenie za to, že si sa mi vyhrážal“, čo v súhre s vyhrážkami v hoteli [REDACTED] a v obchodných priestoroch spoločnosti [REDACTED], kde sa obvinení poškodenému vyhrážali ublížením na zdraví - zlomením končatín a podpálením autobazáru vzbudilo u poškodeného strach najmä o jeho život a zdravie, ak sa nevzdá svojej pohľadávky a vzhľadom na možnú eskaláciu napätia a prerastenia do fyzického násillia bol prinútený z uvedeného miesta ujsť a v obave o svoj život a zdravie viac pohľadávku u obvinených nenárokovat, čím týmto spoločným konaním obvinený [REDACTED], obvinený [REDACTED], obvinený [REDACTED] a obvinený [REDACTED], ako členovia nebezpečného zoskupenia, hrozbou násillia a hrozbou inej ťažkej ujmy prinútili poškodeného, aby opomenul svoj nárok

na vyplatenie pohľadávky a spôsobili tak spoločnosti [REDACTED] škodu vo výške minimálne 224.600,- EUR.»

32. Špecializovaný súd k dôvodnosti trestného stíhania uviedol: „... všetci obvinení, na ktorých podal prokurátor návrh sú trestne stíhaní dôvodne. Orgány činné v trestnom konaní zabezpečili v rámci prípravného konania dostatočné množstvo dôkazov, ktoré odôvodňujú podozrenie zo spáchania závažnej trestnej činnosti. Zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo vznesené obvinenie boli spáchané, majú znaky trestných činov a zároveň existuje aj dôvodné podozrenie, že trestné činy spáchali obvinení. Ide o také konkrétne skutočnosti, ktoré sú dostatočným a rozumným podkladom pre odôvodnenie podozrenia, že skutky, ktoré sú kvalifikované ako trestné činy boli spáchané a tieto spáchali obvinení. Nie je možné pri rozhodovaní o väzbe požadovať, aby mal súd úplnú istotu pre vyslovenie záveru, že tieto skutky boli aj spáchané. Požiadavka istoty bez rozumnej pochybnosti je nevyhnutná pri meritórnom rozhodovaní, ale nie pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na vzatie do väzby.“. Sudca špecializovaného súdu pre prípravné konanie skonštatoval, že „nejde o akési hmlisté a konkrétnymi dôkazmi nedostatočne odôvodnené podozrenie“. Poukázal „na výpoveď svedkov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], ako aj výpoveď obvineného [REDACTED] a sčasti aj výpoveď obvineného [REDACTED] a zároveň na listinné dôkazy, ktoré tieto výpovede podporujú... V uvedenom prípade ide o trestnú činnosť tak dlhodobo fungujúcej skupiny, akou zločinecká skupina všeobecne známa ako [REDACTED] je na mieste minimálne v počiatočnom štádiu trestného konania uplatnenie tohto inštitútu za účelom získania čo najväčšieho množstva dôkazov a zabráneniu ich zničenia, či znehodnotenia.“.

33. Dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku (kolúzna väzba) sudca špecializovaného súdu pre prípravné konanie odôvodnil takto:

„Poukazujem na výpovede svedkov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] o spôsobe zabezpečovania obhajoby jednotlivých členov skupiny Takáčovci, ako aj spôsob ako majú osoby vypovedať. Podľa výpovede týchto svedkov majú skupiny zvaní [REDACTED] tvoriť ďalší nezistení členovia, čo v tomto štádiu konania

odôvodňuje záver možného ovplyvňovania vyšetrovania prostredníctvom korešpondencie a návštev. Z obsahu výpovede svedka [REDAKOVANÉ] vyplývajú aj skutočnosti, akým spôsobom sa má viesť korešpondencia v prípade väzobného stíhania. Tieto skutočnosti sú konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúce obavu, že v prípade prepustenia z väzby obvinených na slobodu, ako členov skupiny [REDAKOVANÉ] by mohlo dôjsť k ovplyvňovaniu vyšetrovania smerujúceho k objasneniu skutočností závažných pre trestné konanie.“

34. Dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (preventívna väzba) sudca špecializovaného súdu pre prípravné konanie odôvodnil poukazom na „výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorý popisoval činnosť skupiny, ktorá mala vzniknúť minimálne od roku 2006 až do jeho zadržania v roku 2015. Táto skupina mala páchať trestnú činnosť dlhodobo sofistikovaným spôsobom, pričom obvinení majú tvoriť časť skupiny - vetvu, ktorá mala páchať trestnú činnosť prelínajúcu sa s trestnou činnosťou ekonomického charakteru. Skupina mala vytvárať príjem, pričom finančné prostriedky mali pochádzať z reketingu z rôznych podnikov, pričom niektorí z členov skupiny inú zárobkovú činnosť vôbec nevykonávali. Mám za to, že týmto existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že obvinení budú pokračovať v trestnej činnosti.“

35. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016 okrem iného uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky sa plne stotožňuje so zdôvodnením použitým v napadnutom uznesení a rovnako i on je toho názoru, že doposiaľ vo veci zabezpečené dôkazy ako aj výpovede svedkov dostatočným spôsobom odôvodňujú trestné stíhanie obvinených, ako aj ich následné vzatie do väzby v zmysle dôvodov uvedených v napadnutom uznesení.

... v tomto štádiu konania a v súvislosti s predmetným rozhodovaním sa dôkazy nevyhodnocujú takým spôsobom, ako je tomu pri meritórnom rozhodovaní na hlavnom pojednávaní. Nevyžaduje sa tu požiadavka úplnej istoty, ale stačí, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, napĺňa znaky konkrétneho trestného činu a zároveň existuje dôvodné podozrenie, že sa na tomto podieľali obvinení.

V danom prípade z obsahu spisového materiálu vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní zabezpečili dostatočné množstvo dôkazov, ktoré odôvodňujú podozrenie zo spáchania závažných trestných činov obvinenými, čo dosvedčujú aj svedecké výpovede jednotlivých svedkov ako aj niektorých obvinených v súvislosti so zabezpečenými listinnými dôkazmi, ktoré v celosti a vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi zakladajú odôvodnenosť rozhodnutia špecializovaného trestného súdu, ktorý rozhodol o vzatí obvinených do väzby na základe § 71 ods. 1 písm. b) a písm. c) Tr. por.

Prvostupňovému súdu potom nemožno nič vytknúť ani pokiaľ ide o ustálenie existencie jednotlivých väzobných dôvodov v danom štádiu konania...

V súvislosti s obavou z pokračovania v páchaní trestnej činnosti je možné poukázať rovnako na viacero skutočností, najmä však na to, že v zmysle doposiaľ zabezpečených dôkazov boli pre posúdenie opodstatnenosti väzby dôležité najmä výpovede jednotlivých svedkov, a to [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], s dôrazom na výpoveď [REDACTED], v rámci ktorej popisoval činnosť skupiny, ktorá mala pôsobiť minimálne od roku 2006 a táto skupina mala páchať trestnú činnosť prelínajúcu sa s trestnou činnosťou ekonomického charakteru, z ktorej mala mať skupina finančné prostriedky.

Okrem už uvedeného je aj dôvodné poukázať v súvislosti s predmetnými väzobnými dôvodmi tiež na samotné okolnosti stíhanej trestnej činnosti. Jej charakter, závažnosť ako i zisk z nej predpokladaný predstavujú spolu s už skôr uvedenými skutočnosťami, potom podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dostatočný podklad pre konštatovanie dôvodnej obavy z možného budúceho protiprávneho konania obvinených, a to či už v podobe páchania rovnakej trestnej činnosti alebo v snahe ovplyvniť svedkov, znalcov a spoluobvinených, aby vypovedali v rozpore so skutočnosťou, a tým spôsobili nesprávne zistenie skutkového stavu, pričom pôsobenie na tieto osoby môže byť priame alebo nepriame. V dôsledku uvedeného ako aj s poukázaním na napadnuté uznesenie vyplýva dôvodná obava, že existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce, že obvinení budú pokračovať v trestnej činnosti.“

36. Z citovaných častí odôvodnení uznesení oboch všeobecných súdov rozhodujúcich o osobnej slobode sťažovateľa vyplýva, že tieto na podstatné a pre rozhodnutie o väzbe

sťažovateľa relevantné skutkové a právne otázky dali jednoznačné odpovede, ktoré v žiadnom prípade nesignalizujú arbitrárnosť alebo nedostatočnú odôvodnenosť týchto rozhodnutí.

37. Špecializovaný súd, so závermi ktorého sa najvyšší súd stotožnil, skutočnosti, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, a že sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchali obvinení (teda aj sťažovateľ), vyvodil z dovtedy zrealizovaných procesných úkonov, predovšetkým z výsluchov svedkov a obvinených, ktorých v rozhodnutí zreteľne označil. Danosť väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku špecializovaný súd oprel najmä o výpovede svedkov, z ktorých vyplýva, že nie všetci členovia zločineckej skupiny boli v danom momente zistení, a vzhľadom na spôsob zabezpečovania obhajoby jednotlivých členov skupiny a inštruovania, ako majú vypovedať alebo ako majú v prípade väzobného stíhania viesť korešpondenciu, skutočne vyplýva reálna obava, že by v prípade ponechania obvinených na slobode dochádzalo k ovplyvňovaniu vyšetrovania. Pokiaľ išlo o dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, rovnako tento odôvodnil poukazom na výpoveď svedka popisujúceho činnosť skupiny, jej dlhodobé a sofistikované pôsobenie pre účely získavania finančných prostriedkov. Toto odôvodnenie prvostupňového súdu najvyšší súd akceptoval, relevantné dôvody zopakoval a znovu poukázal na dôkazné prostriedky a z nich získané dôkazy, ktorými prijatý verdikt podporil.

38. Uvedené skutočnosti ústavný súd hodnotí ako také, pre ktoré možno považovať napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu za ústavne konformné, a teda nie je dôvod, aby ústavný súd do tohto rozhodnutia akýmkoľvek spôsobom vstupoval. Zo záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd v spojení s uznesením špecializovaného súdu pri posudzovaní podmienok väzby sťažovateľa, nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Potrebu väzby sťažovateľa zdôvodnili poukazom na konkrétne skutočnosti vyplývajúce z hľadiska materiálnej interpretácie podmienok kolúzne a preventívnej väzby. Podľa názoru ústavného súdu tak skutkové zistenia podporené dosiaľ vykonaným dokazovaním, ako aj z nich odvodené závery najvyššieho súdu vychádzajúce zo záverov špecializovaného súdu sú na

základe týmito súdmi prezentovanými myšlienkovými postupmi a hodnoteniami dostatočne odôvodnené.

39. Záver o dostatočnosti odôvodnenia napadnutých rozhodnutí sa vzťahuje aj na námietku sťažovateľa spočívajúcu v tom, že všeobecné súdy sa nevysporiadali s ním uvádzanou argumentáciou (v tom sťažovateľ videl porušenie jeho základného práva na obhajobu). K tomu ústavný súd (v súlade so svojou judikatúrou) poznamenáva, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sťažovateľom, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového i druhostupňového), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces, v tomto prípade v konaní o osobnej slobode (m. m. III. ÚS 209/04).

40. Ako už bolo prezentované, rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016 v spojení s uznesením špecializovaného súdu sp. zn. 3 Tp 7/2016 zo 4. mája 2016 spĺňa požiadavky kladené ústavnoprávnymi princípmi na tento druh rozhodnutia (o osobnej slobode).

41. Ďalšia námietka sťažovateľa spočíva v tvrdení, že v jeho prípade neexistuje dôvod na vznesenie mu obvinenia, v dôsledku čoho absentuje materiálna podmienka väzby.

42. Vo vzťahu k ne/odôvodnenosti uznesenia o vznesení obvinenia ústavný súd už vo svojej judikatúre už uviedol, že Trestný poriadok (ako zákon, na ktorý poukazuje ústava vo svojom čl. 17 ods. 2) nevyžaduje, aby existencia dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu bola podložená aj zodpovedajúcimi dôkazmi proti obvinenému. Pri rozhodovaní o väzbe postačuje dostatočne preukázať podozrenie, že obvinený spáchal skutok, ktorým naplnil znaky skutkovej podstaty príslušného trestného činu. V tejto súvislosti je, naopak, potrebné zdôrazniť, že až po vznesení obvinenia sa v rozhodujúcej miere otvára priestor na dokazovanie v prípravnom konaní, v dôsledku čoho sa dôvodnosť vzneseného obvinenia postupne „odkrýva“ (t. j. buď potvrdzuje, alebo vyvracia) práve

dokazovaním. Samotné dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku rátajú s existenciou takéhoto dokazovania počas prípravného konania (m. m. IV. ÚS 383/04, IV. ÚS 217/2013, III. ÚS 626/2014).

43. Ústavný súd poznamenáva, že preskúmanie rozhodnutí vydaných vyšetrovateľom v trestnom konaní, t. j. aj vznesenie obvinenia, z hľadiska ich zákonnosti zákon (Trestný poriadok) zveruje príslušnému prokurátorovi. Tejto skutočnosti zodpovedá aj rozsah možného preskúmania uznesenia o vznesení obvinenia súdom rozhodujúcim o väzbe, ktorý nemôže nahrádzať právomoc príslušnej prokuratúry. Oprávnenie špecializovaného súdu (sudcu pre prípravné konanie) na preskúmanie oznámeného obvinenia v súvislosti s posudzovaním skutkových okolností vzatia do väzby v prípravnom konaní sa obmedzuje len na zisťovanie, či skutok, pre ktorý bolo oznámené obvinenie fyzickej osobe, bol spáchaný, či ho možno posúdiť ako trestný čin a či zistené skutočnosti nasvedčujú dôvodnosti podozrenia, že skutok spáchala zadržaná (obvinená) osoba. A ako už bolo ústavným súdom konštatované, z tohto hľadiska rozhodnutia všeobecných súdov vo veci sťažovateľa v súvislosti s dodržaním ochrany základných práv jednoznačne obstáli.

44. Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016 (v spojení s napadnutým uznesením špecializovaného súdu) žiadnym spôsobom nezasiahlo do základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy ani práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, a z tohto dôvodu sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 3 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 19/2016 z 25. mája 2016

45. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že namietané konanie najvyššieho súdu nadväzovalo na rozhodovanie špecializovaného súdu a vo svojej podstate bolo konaním a rozhodnutím o osobnej slobode – o väzbe sťažovateľa, pričom na úrovni najvyššieho súdu

bolo iniciované sťažnosťou sťažovateľa (a ďalších obvinených, ako aj príslušného prokurátora) proti uzneseniu špecializovaného súdu. Nešlo teda o konanie a rozhodovanie vo veci samej – o vine a treste.

46. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa porušenia práva sťažovateľa na obhajobu vyjadreného v čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj v čl. 6 ods. 3 dohovoru, ústavný súd už opakovane judikoval, že čl. 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces a zásadne sa nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (napr. II. ÚS 15/05, III. ÚS 422/2016).

47. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 125/2015, II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 600/2014, III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 135/04) tiež vyplýva, že pri väzobných konaniach vníma ústavný súd právo na obhajobu ako súčasť práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy a v prípade zistenia porušenia práva vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe pristúpi k vysloveniu jeho porušenia prostredníctvom čl. 17 ústavy, nie prostredníctvom sťažovateľom označeného čl. 50 ods. 3 ústavy.

48. Vzhľadom na uvedené je sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti (namietaného porušenia základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru) zjavne neopodstatnenou, čo bolo dôvodom, pre ktorý ju ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

49. Pretože sťažnosť bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. marca 2017